

'פְּדַבְרֵי הַסֵּפֶר הַחֲתוּמִים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יְיָדְעֵי סֵפֶר לְאֹמֶר קְרָא נָא זֶה, וְאָמַר לֹא אוֹכֵל כִּי חֲתוּמֵי הוּא' (ישעיה כט יא)

הצדיקים מגלים לנו, שאין כל מחלוקת בין התנאים הקדושים, אלא שהם מלמדים על שתי בחינות שיש בתורה, יש את העניין החתום - הקמץ שבתורה, שהוא המקשר בינו לבין אבינו שבשמים, ויש את העניין הפתוח שבתורה, שהוא ניתן למשה, והוא נהג בנו טובת עין ונתנה לנו, לעסוק ולהשתעשע בדברי תורה, ושתי הבחינות הולכות יחד, אינן יכולות להיפרד. וכאשר הם הולכות יחד, אז הם טועמות זו מזו, המגילה נוגעת בהילת החתומה, והחתומה מתייחסת בנוגה של המגילה. אולי לכן כל מלאך הניח לראש כל יודי שני כתרים. כי הם הולכים יחד, נעשה - בסוד התורה החתומה. ונשמע - בסוד התורה המגולה. כשחטאו ישראל, ופתחו את התורה החתומה, משל חלילה חושבים הם לפרק את הנישואין - ירדו י"ב ריבוא מלאכים לקחת את הכתרים.

וכי הם לא מאוחדים. ...

בגזע השבועות קיבלנו את הכתר, את ה"קמץ", את התורה החתומה. ואכלנו מאכלי חלב. והאמנו בלי שום פקפוק שבצלו של הבעל הקדוש - קודשא בריך הוא, אנו ניוונים מרחמים שאין להם סוף. שעניי ה' משגיחות עלינו ללא עפעפיים, 'כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב'. וכשאנחנו פותחים את הספרים לאחר החג, אנו צריכים להאמין בכל העוז שעוד נשאר בנו, להאמין שאנחנו מקשטים את שטר הכתובה. הכתובה מסלסלים בשטר חתום שרק כשהוא נשאר חתום - אנו יודעים שאנו עדיין נשואים להקב"ה.

וכן - ציפינו שלא נצטרך שוב להתחדש באמונה הזאת, אבל ה' יתברך רוצה דווקא כן, ויותר תמתי, שנעיי בכריכה המהודרת של שטר הכתובה. שנחשש באמונת ה"קמץ", באמונת הכתר. דווקא בל"ג בעומר, דווקא בשבועות, אנו נדרשים לתפוס בחבלי המשיח המתעופפים בסערות התקופה - ולאחוז בהם בלי שום הגיון. כבח כתר הכתרים. ולקבל שם, באותו מקום מדויק, באותו מקום נמוך אבל רגוע - את התורה הקדושה.

אומרת של החתן כלפי הכלה. ותחת החופה, החתן נותן את הכתובה לכלה. בדרך כלל כשהוא נותן אותה היא סגורה. לא ראינו כזה דבר וגם אתם כנראה לא ראינו, אבל אם יש חתן שהוא מסביר לכלה מה כתוב בתוך הכתובה, אז יש לו איזו בעיה, כן, נותנים למישהו להקריא, והוא מקריא זאת בחיפזון, בדרך כלל נותנים את התפקיד הזה למישהו שלמדו בכך, להיות "כתובה ליינער", פעם זה היה "שמש דמתא" והיום גם משתדלים לקרוא את הכתובה מהר. את כל המילים בארמית הקשה - 'מדלגים על הרים ומקפצים על הגבעות', את השמות של החתן והכלה אומרים בהטעמה, ואז החתן שעומד בעינים עצומות, והכלה שמכוסה בחינמה, מבינים שמדובר בהם.

וזהו. החתן לא מוסיף מילה והוא נותן לכלה את "שטר הכתובה" - חתום. מכאן ואילך היא אשתו. כשצריך לפתוח את הכתובה ולקרוא מה כתוב בה - זה סימן לא טוב. זה סימן שהם כבר לא בדיוק חתן וכלה, או בכלל שהם רוצים להפסיק להיות בעל ואשה. גם אם יש מריבות ותככים, גם אם יש חוסר הבנה בבית - עדיין לא פותחים את הכתובה. כי זה ההרד שלה, זה החוץ שלה - כשהיא סגורה וחתומה.

אז למה "שטר הכתובה" דומה לתורה הקדושה? לא, למה לא לפתוח את ספר התורה ולהסתכל מה כתוב בו? לא לראות מה התחייבות של החתן לכלה, ומה הכלה מביאה עמה אל ביתה? ...

אז כן, התורה שניתנה לנו בשבועות הביאה לנו עמה שני כתרים. אתם יודעים, לכל הספירות הקדושות יש ניקוד. הניקוד של הספירה הכי עליונה ספירת הכתר, הוא ניקוד "קמץ". הנקודה "קמץ" - כך במאר האר"י הקדוש ז"ע - מסמלת אורות קדומים. סגורים. חתומים. כך התורה שניתנה לנו בעת כלולות קודשא בריך הוא ונכנסת ישראל, היא תורה סגורה. בממרא גיטין דף ט"א) יש מחלוקת בין תנאים, "חד אמר תורה כתומה ניתנה, וחד אמר מגילה מגילה ניתנה".

מזל טוב לכולנו! קיבלנו את התורה. מה אתם אומרים - פותחים את הגמרא כתובות' והקושיות מלמני שבועות עדיין לא פתורות? פותחים את השולחן ערוך ב'הלכות מקוואות' - ועדיין אין את ה"חשק מי יודע" מה של התחדשות? טוב שזיהיתם. אבל כל נחשוב שלא קיבלנו את התורה. קיבלנו אותה, ואפילו בירכנו על כך במטבע ברכה שטבעו חכמים - 'ותתן לנו ה"א באבהה את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו - ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים'. מה נראה לכם שבירכנו ברכה לבטלה חלילה?

אלו שלמדו את דרוש חג השבועות אשר בספר הקדוש עשר הכוונות, או אלו ששמעו מאלו שלמדו - יודעים, שההארה האדירה של חג השבועות קשורה לכתרים שענדו עם ישראל בקבלת התורה, אולי עוד יותר מקבלת התורה עצמה. ששים ריבוא מלאכים ירדו וקישטו כל יהודי ויהודי בשני כתרים. וכך בכל שנה, אנו זוכים בליל שבועות לומר 'תיקון ליל שבועות', ואז המשך עלינו את אור הכתרים הללו, עלינו ועל השכינה הקדושה. ובעת תפילה מוסף, בחזרת הש"ץ - געוואלד, אנתנו ממש בשיא השיאים של הכתרים. כנראה בחיים לא ראינו מישהו אומר את 'קדושת הכתר' של שבועות בשקט או בקור רוח. בחיים! אפילו בחורים ואפילו לידים מבינים, ש'קדושת כתר' של שבועות זהו הזמן הכי נגשג שיהודי טועם בימי חלדו. ואח"כ אכלנו מאכלי חלב, והסבנו לשולחן כבני מלכים, חבוש לאשנו פארנו - כתר התורה. וגם הכנסנו לא גופנו טעימה מאור הכתר הזה. זה היה נפלא! ועדיין, חלב, למדור האכזבות, ממאן לראות את זה בחוש. מסרב להתאכזב עוד פעם. ...

התורה היא "שטר כתובה". כך אומרים הצדיקים. אתם יודעים מה כתוב בכתובה? כתוב בה כל מיני החתייבויות של הבעל כלפי אשתו, זאת

עטרת פז

ממחשבת המוסר

קבלת דין שמים

"חטא" מלשון - להחטיא את המטרה. ומה היא המטרה? לעשות רצון ה'; העוון הוא מזיד, הרי זה כבר עיוות ועיקום מהמטרה, והפשע הוא מרידה. כאשר מגיע העונש שאמור לכפר על העברות, הדבר הראשון שנצרך הוא להכיר שזה בא משמים, לקבל את רצון ה' תחת אשר לא קיים החוטא בזמן העבירה את רצון ה'. לזה קראו חז"ל לקבל יסורים באבהה. יש דרגות גבוהות של יסורים להגדיל את העוה"ב, יש חז"ל אמרו "לא הן ולא שכן" אולם לאנשים פשוטים בדרות אחרונים אין את הלוקוסוס [כלשון בעלי המוסר] לומר כך.

לא מדובר ביסורים גדולים. כל מה שלא הולך לאדם במשך היום אפילו בדברים קטנים שגורמים לו לנעוץ רק זה מפני שהוא לא חי את המציאות שכל קורותיו הן בידי שמים ועל זה אמר הפסוק "אם תלכו במקרי אף אני אלק עמכם בחמת קרי" [במילים אחרות זה בחינה של המשך החטא - חוסר קבלה להנהגת שמים] לו היה מפנים שהכל בידי שמים וזה הוא רצון ה' זו "התשובה" האמתית. כמו שאומר הקב"ה לנביא "הראית כי נכנע אחאב לפני". הכנעה זה העניין.

הקב"ה מדבר אלינו! זה נראה שהוא מנער אותנו... ההנהגה בתקופה האחרונה היא מעבר לדרכי הטבע הרגילים. בדרך הטבע כשנפלים טילים יש נפגעים והרבה ר"ל, והנה רואים ניסים גלויים ומתרגלים ותולים זאת בסביבת טבעית. בבית המדרש בליל התקדש חג, במירון בזמן שמחה, מידת הדין מתגלה ואל לנו לתלות זאת ברשלנות של פלוגי או אלמוני כי גם אם כן, זה ענינו של הרשק או של אלה הממונים על כך, לאדם הפשוט עובד את ה' אין ענין בדיונים על רשלנות. מגלגלים חובה על ידי חיוב. ועדיין הפורענות היא מנת יסורים במידת אמת.

בידינו להביא לעולם הנהגה של רחמים. בדרך שאדם מתנהג כך מתנהגים עמו, המעביר על מידותיו מעבירין לו כל פשעיו. בעשיית חסד לשני, כאשר דנים לכך זכות, מוסיפים אהבת חיים, מביאים חסד רחמים וזכות לעולם כולו. בנוסף, כאשר חיים באמונה חושית שהכל בידי שמים ומאמינים במה שאמרו חז"ל "אין אדם נוף אצבע למטה אלא אי"כ מברכין ומגלה", לא תולים כל דבר במקרה ממקרי העולם ולא מחפשים אשמים אז ההנהגה היא כצל, כמו שאמר הבעש"ט על הפסוק ה' צילך על די ימני" כמו שאדם מראה את הצל עם ידו, הוא מזיז את ידו הצל זז עמו. כך הנהגת ה' עמו כאשר ענינו נשואות למרום לדעת שהוא משגיח עלינו נראה השגחה ניסית ונזכה לישועת עולמים ברחמים.

לעטר פתורא

דרושים נאים לפרשת השבוע

"ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע"

איתא בגמ' חולין למילף לדין רוב מן התורה ממכה אביו ואמו, דדלמא לאו אביו הוא דאפשר שזינתה אמו, אלא ע"כ דאזלינן בתר רובא, ורוב בעילות אחר הבעל. ובספר בנין יהושע, הגה"ר יהושע אלטר ווילדמאן ז"ל (ה) כותב כמה דברי תורה ששמנו בחדושי הר"ם זצ"ל, ומביא וז"ל עוד שמעת בשם הרב הגאון אמיתי הנ"ל צ"ל למידק מהגמ' חולין דילפינן שם דאזלינן בתר רובא ומכה אביו ואמו, דלמא לאו אביו הוא, אלא ש"מ דאזלינן בתר רוב ע"ש. מזה יש ללמוד דאין כהן אחד משקה שתי סוטות, דאל"כ קשה מאוד, דמנין להגמ' למילף מכאן דאזלינן בתר רובא, דלמא מיירי התורה שאביו היה משקה לאמו מי סוטה ולא הזיקתה, ומזה נדע שאמו לא היתה מזנה, וע"כ ודאי אביו הוא.

אך ר"ל דאכתה ספק הוא דלמא הכהן המשקה לאמו לאו כהן הוא, וע"כ דאזלינן בתר רוב. אולם עדיין יקשה, הא ר"ל שהתורה מיירי באופן שהכחו אשר היה משקה לאמו היה משקה מקודם לטוטה אחרת מי סוטה והזיקתה, וא"כ בע"כ שהכחו ודאי הוא, ועכ"ז כאשר ה' משקה גם לאמו ולא הזיקתה, ש"מ דלא היתה מזנה, וע"כ אביו ודאי הוא ומגלגל דאזלינן בתר רוב. אלא ע"כ לומר, שאין כהן אחד משקה שתי סוטות, וא"כ אפי' נימא דאמו היא שותה מי סוטה ולא הזיקתה, עכ"ז עדיין יש ספק דלמא הכהן המשקה אותה לאו כהן הוא וכנ"ל עכ"ד. וראיתי שהביאו בשם הגאון ר' ברוך שמעון שניאורסון ז"ל דנראה דלאו דסמכא הוא, דהרי כמה וכמה אופנים ישנם שמשום זה לא הזיקו המים לאמו, שמה אביו לא מנוקה מעוון, או שמה יש ע"א שידוע שנטמאה וכו', וא"כ אין ההוכחה ודאית שכשהיה היא וע"כ רק משום דאזלינן בתר רוב.

נראה להוסיף עוד, דהנה איתא בגמ' סוטה ח. ת"ר אין משקין שתי סוטות כאחת כדי שלא יהא לבה גס בחבירתה, ולדעת רבי יהודה משום דנתיב אותה לבה, ומסקינן דבריתא דדעת ר"ש היא דדריש טעמא דקרא, ונ"מ בניהו ורואת (דהניו שוראה את חברתה ורועדת מפחד, דחזינן שאין לבה גס בה). ומקשינן ונמא וכי היכא דלא שייך האי טעמא מי שרי, ותיפוק ליה מצד שאין עושינן מצות חבילות חבילות. ופריק, אמר אביי ואיתמא רב כהנא לא קשיא כאן ככהן אחד כאן בשני כהנים, ע"כ. והעלה המ"א (קמ"ו סק"א) דפליגי קמאי בביאור דברי הגמ', דדעת התוס' (שם) דבכהן אחד המשקה ב' סוטות זו אחר זו אסור משום חבילות אבל בשני כהנים המשקין שתי סוטות אין לחוש לחבילות. ודעת הרמב"ם כתב להיפך, דאסור להשקות ע"י ב' כהנים בבת אחת אבל ע"י כהן אחד בזה אחר זה, שרי. ולפ"ז ביאר כי לדעת הרמ" שרי להביא ב' תינוקות לביה"כ כדי למולם בזה אחר זה ע"י מוהל אחד אמנם למול ב' תינוקות ביחד אסור, ואנן סמיכנן על דעת הרמ" שמוציאין ב' ספרי תורה ביחד, עיי"ש.

ועתה, בין לדעת הרמ" דסבר דליתא משום חבילות ככהן אחד אמנם אסור משום שלא יהיה ליבה גס בה, דהניו שצראה חבירתה לא מודה ולא תודה גם היא, ובין לדעת התוס' דבכהן אחד אסור משום חבילות, מ"מ עד כאן לא אסרו אלא כשהביא אותם יחדו לעזרה, דאז שייך הטעם שלבה גס בה או חבילות חבילות אבל בזמנים אחרים משמע דשרי, ועוד דאם יש לימוד כלשהוא שאסור לכהן אחד להשקות ב' סוטות למה לי הני טעמים, א"כ דברי השמועה הנ"ל צ"ע.

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט הי"ד זי"ע נעקד על קידוש השם - ט"ז סיון תש"ד

במשך חג הסוכות באו לפניו משלחות של רבנים מקומיים והפצירו בו לכל יעזוב אותם בשעה גורלית זו, ויחזור בו ומחשבתו לעלות לארץ ישראל. ואמנם דחה רש"א את נסיעתו, אך עדיין לא ביטלה. ועוד ביום הפורים, כשהתייצב הבדחן על השולחן ושילב בחרוזיו בקשה נרגשת בשם אלפי יהודי הונגריה, שכל יעזבם כצאן בלי רועה, נענה רש"א ואמר: "האמנם אתם סבורים כי את טובת עצמי אני דורש? הלא רצוני לנסוע לארץ הקודש, בידועי כי שם אוכל לפעול ישועות לרבבות אלפי ישראל הנתונים בצרה!".

ימים ספורים לאחר הפורים שעטו קלגסי הנאצים אל תוככי הונגריה, ותוך זמן קצר הובלו המוני יהודים אל גיא צלמות, הי"ד. באסרו חג הפסח כנסו הצוררים את כל יהודי ראצפערט לבית הכנסת, שם גילה רש"א לסובבים אותו: "אחי הגדול הרב משינאווא בא אלי אמש בחלום, ושאלני: האם ברצונך לבוא עמי? או שמא הינך חפץ עוד לסול עול גלות?!, ולא השבותי לו דבר". משם התגלגל הצדיק עם בני משפחתו למחנה הריכוז "ווארני-לאפאש". באחד הימים הופיע שם קצין גבוה כשבידו הוראה לשחרר את רש"א, פרי מאמציהם של חסידים חדורי להט, אלא שהצדיק שינה את טעמו וסירב לצאת באמרו: "הריני הולך עם כל היהודים". כך היה גם לאחר שהעבירו למחנה "שימא פוסטא", כשיבקשו לשחררו בפקודת השלטון סיירב ואמר: "בתוך עמי אנכי יושב".

כל משך שהותו במחנות היתה שלוחה עילאית נסוכה על פניו, ואנחה אחת לא נשמעה מפיו. רק פעם אחת אירע הדבר, כאשר פשטה השמועה במחנה כי הרשעים ציוו על כל אחד למסור את חטילת והתפילין שלו, או כבר לא עצר רש"א כח. בדמעות שליש חילק את תשמישי הקדושה שלו, הצמידם באהבה לגופו הקדוש ואמר: "את זה זוממים הם לקחת מאיתנו? לא ולא!". לאחר דקות ספורות, נודע כי לא היתה זאת אלא שמועה מוטעית.

בימים ההם נפטרה הרבנית ע"ה והובאה למנוחות, וכעבור זמן נחלש גם גופו הקדוש של רש"א, והועבר לבית החולים בנירנדהאז, משם הובל עם יהודי העיר לאושוויץ, ועלה על על המוקד ביום ט"ז סיון תש"ד. שעה קלה לפני שנשלח אל כבשן האש הכריז, שמי שישגי עברו כיפה וטלית קטן, הרי הוא מבטיח לו שינצל מהמקום הזה לחיים. אחד היה שהסתכן ובמסירות נפש השיג לו את מבוקשו, והוא אכן ניצל ועלה לארה"ב.

שבהונגריה, העיר שהפכה למוקד משיכה לרבים שנמשכו אליה כבחבלי קסם, ועובדות רבות ומופלאות היו מתהלכים בקרב יהודי הונגריה, אודות גדולתו של אותו צדיק, שדמותו דיוקנו של אביו השתקפה בו בכל מעשיו, בתורה בעבודה ובגמילות חסדים.

כבשן הא"ש

במחציתה של שנת תש"ג כבר היו יהודי הונגריה שרויים בחרדה מפני הבאות. השמועות המחיריות שהגיעו מן התופת סמרו בערות ראש, והורגש כי החיים תלויים מנגד. באותה תקופה איומה התקבצו יהודים רבים תחת שולי אדרתו של רש"א, שנשא על כתפו את צרות ישראל.

בחג השבועות תש"ג, לפני תפילת המוספין פנה הצדיק לדירתו כדרכו מדי שנה לנוח קמעא. כמחצית השעה, אלא שהפעם נשתאה לחזור לבית הכנסת, כשכל הקהל ממתין לו בקוצר רוח. רק כעבור חמש שעות שב וניגש לפני התיבה לתפילת מוסף, ובהגיעו ל'ומפני חטאינו' הרים קולו בנהי בכי תמרוים, ובהתלהבות יוקדת שכמוה לא ראו אצלו מעולם.

באותה עת נעשו ניסיונות ומאמצים רבים, להוציא את רש"א מחוץ לגבולות המדינה ולהעלותו לארץ ישראל, וכבר השיגו עברו 'סטרטיפיקאט' (אישור כניסה) וכל הסידורים הדרושים, אלא שמסיבות שונות דחה את נסיעתו.

בימי ראש השנה תש"ד הסתופפו במחיצתו קהל רב יחסית, מהם שהסתכנו כדי לבוא לראצפערט. לפני התקיעות, שעה שעמד לומר דברי כיבושין כמדי שנה זעק ואמר: "מורי ורבותי! אין לי מה לומר, ה'הסתר פנים' גדול מאד! הבה ונאמר פרק תהלים, ויחד עם הקהל פתח במזמור כ"ב - א - לי א-לי למה עזבתני". הרצפה נטטה בדמעות חמות, וזעקות השבר גברו עד לב השמים.

גם בתפילות יום הכיפורים היה רש"א שרוי בדביקות עילאית, וניכרה התמאצותו לבטל את הגזירות הקשות של השנה הנכנסת. בתפילת 'ונתנה תוקף' נשמע קולו של כהן גדול השואג מנהמת לבו "ומאליו יקרענו, ומאליו יקרענו" - במקום "ומאליו יקרא". לפני תפילת נעילה פתח את ארון הקודש, הכניס את ראשו פנימה, ונשא תפילה בדמעות שליש. לאחר מכן החזיר פניו לכפי הקהל ואמר: "רבתי! גזירה מרה מאימת עלינו, הבה נתפלל בתפילת נעילה בכל כוחנו לביטול הגזירה!".

שם האחד אליעזר

בתקופה האחרונה לגלות מזרח אירופה, בטרם עלה עליה הכורת, התפשט שם אור החסידות עד לשטחיה הרחוקים של הונגריה. אחד ממבכירי לפיד האש אל המחוזות הללו היה האבאן וקדוש רבי שלום אליעזר הלבנרשטאם, רבה של ראצפערט, בנו של הרה"ק רבי חיים מצאנז - ה'דברי חיים', שחי עד לחורבן הנורא, אז נעקד על קדושת השם, ה' ינקום דמו.

רבי שלום אליעזר שנולד לאביו הגדול והקדוש בשנת תרכ"ב, נקרא על שם שני ידידיו הקדושים של אביו, הלא המה - הרה"ק רבי שלום מקאמינקא ומרן הרה"ק רבינו אליעזר מדיז'קוב.

על ברכי אביו נתגלגל ונתקדש בקדושה של מעלה, אך לא ארכו לו הימים במחיצתו, שכן בשנת תרל"ד, נסתלק ה'דברי חיים' לגני מרומים, כשרש"א נער בן י"ד היה. בשנת תרל"ו בא בברית הנישואים עם בת גיסו הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפל - חתן אביו, וישב על שולחן חותנו בהורונסטייפל שברוסיה.

לימים סיפר רש"א על לימודיו בתקופה היא. היה זה במעמד קהל רב שבאו לראצפערט, לחוג את חג הסוכות תש"ד במחיצתו. והיה כשבתו עם הקהל קרב אליו יהודי אחד וביקש ברכה שיקלו מעליו ייסורי בטן קשים שתקפוהו. רש"א ביקשו שיפרט את המאכלים ששייך להם, כשסיפר הלה שאכל גבינה ישנה נענה הצדיק: 'זמה החידוש שכואב לך, והלא זה קטע מפורש ב'טורי-זהב' שבגבינה ישנה קשה לגוף'. הרבנים ותלמידי חכמים שנזכרו במקום לא ידעו במה מדובר ואף הביעו אותות תמיהה. כשהבחין בכך נאנח רש"א קשות ואמר: 'הסבורים אתם שאיני יודע לומדות? בעודי סמוך על שולחן חונתי, המציא לי תלמיד חכם מופלג מתלמידי של הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש, שלמד עמי בשקידה רבה, ובמשך שנה נבחתני על כל הלכות טהרה ומקואות, וחלק גדול מחושן משפט, וכעת, המצב בימינו כה יוד, עד שתלמידי חכמים חשובים אינם זוכרים קטע מפורש מטורי-זהב...'

בסביבות שנת תרמ"ז חזר רש"א למחוז מולדתו, לגאליציה, לאחר שבפקודת השלטונות נאלץ לעזוב את רוסיה. תחילה תקע אוהלו סמוך לשולחן אחיו הגדול הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא, ולאחר מכן התיישב בעיר טארנא, שם הלכו חסידים להתלקט סביבו, ליהנות מזיוו ולשבוש מטובו. בשנת תר"ס התקבל לכהן כרבה של העיר ראצפערט

עטרות של שבליים פלאות ופרפראות

בחג השבועות - תכלה שנה וקללותיה, בפרשת נשא - תחל שנה וברכותיה!

כטללי תחיה הם דברי הגה"ק רבי ארי' צבי פרומער זצ"ל מקוז'יגלוב, בספרו 'ארץ צבי': "לעולם קוראים פרשת נשא אחר שבועות. ונראה, כמו דאמרינן בש"ס מגילה (לא. ב) שקורין התוכחה קודם שבועות משום 'תכלה שנה וקללותיה', (כי שבועות הוא יום דין, על פירות האילן ובספרים הקדושים פירשו שהמונה ליום דין על שנים הרחניים, מ.ר.), כמו כן קוראים פרשת נשא שיש בה ברכת כהנים - אחר שבועות, משום 'תחל שנה וברכותיה', והתם אמרינן כמו כן גם על ראש השנה, שקוראים התוכחה משום תכלה שנה וקללותיה, ונראה לי דראש השנה נמשך עד שמיני עצרת שאז נגמר הדין של ראש השנה, כדאיתא בזוהר הקדוש (תרוהמ קמ. א.) דגזר הדין הוא בשמיני עצרת, על כן תיכף למחרתו קוראים פרשת וזאת הברכה, משום 'תחל שנה וברכותיה'..".

איך זוכים בני חו"ל לברכת כהנים כשאין שם נשיאת כפיים בכל יום?

דְּבַר אֵל אֲהַרֹן וְאֵל בְּנֵי אֱמֹרָה פֶּה תְּבָרְכֶנּוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם (ה. כד).

עוד כתב שב 'ארץ צבי' דבר פלא:

"בענין שאין מבכרים היום ברכת כהנים בכל יום (בחול), שהיא מצוות עשה דאורייתא, כתב הרמ"א (אורח סי' קכח ס"ק מד), מפני שטרודים על מחיתתם והברכה צריכה להיות בשמחה. גם מובא מעשה בספר עליות אלהו, שהגאון מוילנא ז"ל רצה להנהיג בבית המדרש שלו נשיאת כפיים בכל בכל יום, ולמחרתו נשרף בית המדרש הזה, וראה בזה אות מן השמים שאין ראוי לעשות כן. ולפי זה נראה שאין אנו מפסיקים כלל הברכה, כי בגמרא (סוטה לח. ב.) 'עם שבשודות ישנו בכלל

ברכה, דאנסי וטרידי', והכי נמי אנו בכלל ברכה, שהכהנים שבארץ ישראל מבכרים בכל יום - גם היום, ושייך גם בנו הטעם דאנסי וטרידי, כמו שכתב הרמ"א ז"ל שטרודין על מחיתתו, ואונס כמעשה דהגרא ז"ל, שאנו רואים שאין זה רצון השמים, ואי אפשר לנו לכרך ברכת כהנים בכל יום.

מדוע קרא החסיד לבתו בשם 'צלפוניתי'?

סיפור מאלף מובא בספר "מזקנים אתבונן" (ה"ח) וזה לשונו:
"הפטרלה של פרשת נשא הוא מספר שופטים, המספר על לידת שמשון. בהקשר לכך שמעתי סיפור נפלא.

"חסיד אחד בא לפני הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע לשאול בעצת קדשו, היות וקנה דירה חדשה, ושמע עליה ריבונים כי המקום הוא משכן לחיצונים ר"ל, מה עוד שזוגתו מעוברת ועומדת ללדת וחוששת מאד להכניס לדור באותה דירה פן יזיקו לה ולעוברת ח"ו. בדרך אותו רבי דוד משה שיכנס לדירתו ויזור בה בשופי ונחת, ולא יארע להם דבר, ושאשנתו תלד זרע של קיימא בעזרת ה'. ושאל החסיד הרה"ק, איזה שם יתן לוולד לכשילוד, אמר לו שיתן שם של פרשת השבוע מלידת הולד. והרה"ק הרה"ק בדעתו כמה רגעים ואמר: 'מהפטרלה של פרשת השבוע, ויהי הדבר לפלא בעיני החסיד.

"לאחר זמן נולדה לו בת, והיה זה בפרשת נשא, ולא מצא בפרשה ולא בהפטרלה שם של נקבה, ובה לבית הכנסת ויספר להחסידיים את אשר נצטוה מפי רבי דוד משה, וכי איננו יודע לשית עצה בנפשנו, מאחר שלא מצא שום רמז בפרשה ובהפטרלה. עד שעלה בידו תלמיד חכם אחד לפתור התעלומה, ואמר, היות ובהפטרלה מדובר מלידת שמשון הגיבור, ובגמרא (בבא בתרא צא. א.) איתא ששם אמו היה 'צלפוניתי', בוודאי כוננת הרבי היתה על שם זה. קיבל החסיד את דבריו וקרא לה בשם 'צלפוניתי'.

לתגובות הערות והארות: 10atarot@gmail.com
מרכז מוסדות דו"קוב בא"י רח' האיילות 20, גבעת זאב

העלון נתרם ע"י ידידינו רודצ'ו"ח הרה"ח ר' אליהו וייצברג ורעייתו מנב"ת שליט"א
לע"נ הקדושים שנהרגו בשואה הארורה ע"י הנאצים ימש"ו
ר' שלמה ורעייתו הניה עלנבוין הי"ד נעקדה"ש ה' סיון
ר' אברהם ורבקה ויינברגר הי"ד נעקדה"ש י' סיון